

Tisková informace

Lékárníci radí, jaké pomůcky použít při ošetření různých ran. Lékárnička vybavená náplastí totiž mnohdy nestačí...

Praha, 28. srpna 2019 – Existuje mnoho různých druhů poranění, které si žádají specifické ošetření prostřednictvím obvazových materiálů. Mezi nejčastější patří řezné rány, odřeniny, puchýře, popáleniny. K úrazům často dochází nečekaně a vzniklá situace obvykle zaskočí nejen poraněného, ale i jeho okolí. Nejen kvůli naléhavosti vzniklé situace, ale také z důvodu nepřipravenosti, používají lidé při ošetření netradiční či dokonce nevhodné metody. Česká lékárnická komora (ČLnK) proto sestavila při příležitosti Světového dne první pomoci základní přehled pomůcek a postupů vhodných pro správné ošetření ran, které zabrání tomu, aby se z „obyčejné“ akutní rány nestala rána chronická, která omezuje život pacienta i jeho rodiny.

V některých situacích, zpravidla při lehčích poraněních, lidé nemíří k lékaři, ale snaží se ošetřit svépomocí. Základním předpokladem správného poskytnutí pomoci je dobře vybavená lékárníčka.

Pravidlem číslo jedna při ošetření jakéhokoliv poranění je jeho **správná dezinfekce a odstranění případných nečistot z rány**. K dezinfekci pokožky nebo sliznic u člověka se používají **antiseptika dostupná ve spreji, roztoku či masti**. Antiseptické přípravky obsahují různé účinné látky, např. benzalkonium chlorid, benzododecinium, karbethopendecinium (septonex) nebo jód, který však může u některých jedinců způsobit alergickou reakci a nesmí se používat u dětí mladších šesti měsíců. Na webu www.lekarnickekapky.cz je k dispozici i komplexní článek věnovaný přehledu možných dezinfekcí dle typu zdravotních obtíží.

Po dezinfekci rány je potřeba vybrat vhodný obvazový materiál, který ránu ochrání před možnou infekcí a zajistí ideální prostředí pro proces hojení. V mnoha případech nestačí náplast, je proto vhodné znát a mít připravené i další obvazové materiály, které slouží k ošetření, překrytí, ochraně a zpevnění poraněné části těla. S výběrem obvazového materiálu vám pomůže odborný personál v lékárnách.

V současné době je při léčbě akutních ran upřednostňována metoda tzv. vlhkého hojení. Tu je možné využít při akutních poraněních, kdy není zasažena velká plocha kůže a rána není hluboká. Vlhké hojení zachovává přirozené prostředí rány, zajišťuje její optimální vlhkost, pH i stálou teplotu, a podporuje tvorbu nové tkáně. Absorbuje sekret či hnis, dochází k čištění rány a snižuje riziko vzniku infekce. Největšími výhodami je rychlost hojení (až o 40 %), jednodušší aplikovatelnost, menší bolestivost a snížení nákladů na léčbu.

Pro další informace:

PharmDr. Lubomír Chudoba, prezident ČLnK:
Mgr. Aleš Krebs, Ph.D., viceprezident ČLnK:
Mgr. Michaela Bažantová, tisková mluvčí ČLnK:

+420 734 682 233, chudoba@lekarnici.cz
+420 603 796 826, krebs@lekarnici.cz
+420 776 365 213, bazantova@lekarnici.cz

Širokou nabídku obvazových materiálů i dalších zdravotnických pomůcek naleznete ve své lékárně. Odborný personál vám poradí při jejich výběru a bude vás informovat o správném použití. Další užitečné rady a ověřené informace naleznete na webu <http://www.lekarnickekapky.cz>. Najdete zde například i podrobný přehled obvazových materiálů.

Nejdůležitější typy obvazového materiálu obsažené v domácích lékárníčkách pro laické ošetření běžných poranění:

1) Kompresy

Savé, prodyšné a měkké polštářky ve sterilní i nesterilní variantě. Všestranné použití poskytují gázové kompresy. Naopak buničité jsou vysoce savé, zamezují prosáknutí a současně umožňují ráně dýchat. Proto jsou určeny k ošetření silně mokvajících ran. Kompresy z netkaného textilu jsou pak díky vyšší absorpční schopnosti vhodné při masivnějším krvácení. Ve srovnání s klasickou gázou se navíc snadněji stříhají.

2) Mastný tyl

Mastný tyl je porézní krytí napuštěné hydrofobní mastí nebo bílou vazelínou, které umožňuje odvádění sekretu a šetrný převaz rány. Je sterilní a k ráně se nepřilepuje. Aplikuje se přímo na ránu a následně se přiloží kompres, který je připevněn fixačním obvazem nebo přilepen k pokožce pomocí náplasti.

3) Amorfní gely k vlhkému krytí

Průsvitné gely, které udržují ránu vlhkou, podporují hojení a zamezují vzniku jizvy. Jsou vhodné na suché i vlhké rány a mají zklidňující účinek. Nehodí se pro rány infikované či se silnou sekrecí. Lze je použít na drobné odřeniny, řezné rány, puchýře či spáleniny.

4) Obvazová buničina

Obvazová buničina je k dostání vinutá, v přířezech nebo jako dělené polštářky. Ty je možné využít jako savé polštářky při drobných poraněních nebo k ochraně rány před vnějším tlakem.

5) Hotové obvazy

Hotové obvazy se využívají na ošetření drobných i rozsáhlých ran a neměly by chybět v žádné lékárníčce. Kromě sterilního obinadla zpravidla obsahují savý gázový polštářek a jsou proto vhodné při poskytování první pomoci.

6) Postřikové obvazy

Často označované jako tekuté či plastické obvazy. Jde o aseptické krytí ran určené pro malé čisté rány, jež se aplikuje na suchou pokožku a nechává se zaschnout.

7) Náplasti s polštářkem

Jsou vhodné pro ošetření drobných či nekomplikovaných pooperačních ran. Pro účel překrytí rány jsou ve střední části vybaveny polštářkem. Ten má pouze ochrannou funkci nebo může nést léčivo (např. dezinfekční látku). Jsou dostupné vcelku i jako nastříhané jednotlivé kusy. Velikosti mohou být různé – od zcela malých, sloužících k zakrytí vpichu,

Pro další informace:

PharmDr. Lubomír Chudoba, prezident ČLnK:
Mgr. Aleš Krebs, Ph.D., viceprezident ČLnK:
Mgr. Michaela Bažantová, tisková mluvčí ČLnK:

+420 734 682 233, chudoba@lekarnici.cz
+420 603 796 826, krebs@lekarnici.cz
+420 776 365 213, bazantova@lekarnici.cz

po veliké, určené například k zakrytí čerstvé 25 cm pooperační jizvy. Jednotlivě balené náplasti jsou velmi často také sterilní. Pacienti s přecitlivělou pokožkou se sklonem k alergii by měli dávat přednost hypoalergenní náplasti s prodyšným netkaným podkladem, čímž předejdou nepříjemným kožním reakcím. Dostupné jsou také omyvatelné náplasti, určené pro krátkodobý kontakt s vodou, či voděodolné náplasti určené pro pobyt ve vodním prostředí. Náplasti určené ke koupání mají centrálně umístěný polštářek, který chrání poranění ze všech stran nejen před vodou, ale také před nečistotami.

8) Hydrokoloidní náplasti

Gelový polštářek náplasti reaguje se sekretem z rány a vzniká vlhký gel, jež chrání ránu jako „druhá kůže“. Náplast tlumí bolest, je prodyšná a brání přilepení k ráně. Je zásadní, aby se aplikovaly na umytou, nemastnou a zcela suchou pokožku.

9) Náplastové stehy

V případech, kdy k sobě okraje tržné nebo řezné rány nepřiléhají, či je rána v místě hrozícího znovuotevření, lze při samoošetření použít tzv. náplastové stehy, někdy označované jako mašličky, jejichž správná aplikace umožní rychlejší srůst okrajů rány.

10) Fixační obinadla

Nejtradičtější je tzv. hydrofilní obinadlo, které propouští sekret z rány a používá se především pro spolehlivou fixaci jejího krytí. V lékárnách jsou dostupná také obinadla elastická a přilnavá, jejichž využití je vhodné na fixaci kloubů a oblých částí těla.

11) Cívkové náplasti

Bývají k dostání v různých šířkách i délkách, nemají ochranný polštářek, jsou prodyšné a spolehlivě lepí. Používají se k fixaci jiných obvazových materiálů. Vyrábějí se z různých materiálů – od jemných, určených na citlivou pokožku, po pevné, určené například ke zpevnění kloubu.

12) Pruban

Síťový kruhový obvaz se širokými oky určený k rychlé fixaci krytí. Díky různým velikostem a vysoké elasticitě je vhodný k využití na kterémkoli místě těla, jehož tvaru se přizpůsobuje i při extrémních pohybech.

13) Pružná obinadla s krátkým tahem a dlouhým tahem

Pružná obinadla jsou vyráběna ve dvou provedeních: s krátkým nebo dlouhým tahem. Krátkotažná obinadla jsou vhodná k ošetření poranění typu bércového vředu nebo jiné otevřené rány. Dlouhotažná obinadla jsou vhodná ke stažení nebo podpoře kloubu nebo svalů po úrazu či ortopedické operaci. Zatímco krátkotažná obinadla mohou být umístěna na poranění dlouhodobě, dlouhotažná obinadla se musí na noc odstranit. K upevnění obinadel, pokud nejsou samodržící, slouží obvazové svorky.

14) Trojčipý šátek

Jednoduchá pomůcka v podobě nesterilního obvazového materiálu z netkaného textilu, která je použitelná v rámci první pomoci pro fixaci končetin.

Pro další informace:

PharmDr. Lubomír Chudoba, prezident ČLnK:
Mgr. Aleš Krebs, Ph.D., viceprezident ČLnK:
Mgr. Michaela Bažantová, tisková mluvčí ČLnK:

+420 734 682 233, chudoba@lekarnici.cz
+420 603 796 826, krebs@lekarnici.cz
+420 776 365 213, bazantova@lekarnici.cz